

INSÄNDARE

Insändare. *”Tala öppet om hur djuren vi äter behandlas”*

PUBLICERAD 05:00

Kronfågels anläggning i Valla utanför Katrineholm. Foto: Pontus Lundahl/TT

INSÄNDARE. Det är orimligt att barn som valt att bli vegetarianer ska behöva försvara sina kostval för vuxna. Tala i stället öppet om hur djuren vi äter behandlas, skriver Lina Åsberg.

Nyligen kom Aftonbladet, med Robert Aschberg i spetsen, ut med ett [reportage](#) där de avslöjade att fåglar skällats levande hos Kronfågels slakteri utanför Göteborg. Avslöjandet väckte starka reaktioner. Flera har efterfrågat transparens, en menar att konsumenterna ”förtjänar det” (hur de nu gjort sig förtjänta är oklart) och EU-parlamentarikern Jytte Guteland (S) vill att det införs videoövervakning på slakterierna.

Men klagan ekar tomt. För bakom problematiken finns ett större dilemma, ett vi sällan orka ta i: Kan en ”human” köttindustri

existera? Och hur mycket information vill konsumenterna egentligen ha om vad som pågår bakom slakterierna och uppfödningsskyltens grå, fönsterlösa väggar?

Kycklinglåret på tallriken kommer med största trolighet från ett djur som kände både modlöshet, sorg och rädsla under sitt korta liv – men få andra känslor. En fågel som aldrig fick se solljus, eller sina föräldrar vid tillblivelsen. En fågel som blev så grymt behandlad under sina sista timmar i livet att hen både upplevde en enorm smärta – en sådan smärta jag hoppas att jag aldrig någonsin behöver uppleva – och möjligtvis också en undran över varför.

Vad är syftet med denna systematiska och institutionaliserade grymhet? Är det för att vi ska ha kyckling på fredag och köttbullar på lördag? Är det för att vi inte kan leva utan chicken nuggets och burgare? Eller är det för att vi medvetet och systematiskt lever i ignorans inför den tortyr och massaker som dagligen utförs i våra namn – för att vi blivit bekväma, för att vi inget vill veta?

”Om slakterier hade glasväggar hade ingen ätit kött” är ju en gammal, välansvänd devis bland veganer. Trots det råder det i samhället en nästan skrämmande konsensus att man inte diskuterar eller ens berör det djupt problematiska i att ha en industri – automatisering och massproduktion – som handlar med varornas liv och död. Alla ord vi använder för att beskriva fenomenet syftar till att alienera oss från det, och från dem – de som lever sina liv bakom stängda dörrar, berövade både livstro och solljus.

Ta exempelvis ordet ”köttproduktion”. Det är ett missvisande ord eftersom produktion oftast syftar till en process där aparta ting blir till en ny produkt, helt skapad av människan, som bilar, film och godis. Men i sammanhanget ”köttproduktion”, där nya individer blir till och föds i samma mirakulösa och livgivande process som vi själva blivit till i, syftar ordet till att alienera oss från vår likhet med djuren. Det gör oss likgiltiga inför vårt gemensamma ursprung och skapar ett medvetet snedtänk där vi föreställer oss att vi producerar djuren vi äter.

Samma sak gäller ord som ”köttindustri”. Andra varelsers liv och kroppar kan och bör inte vara en industri. Att påstå något annat utan att döda en del av sin egen empati går inte. Att se en levande varelse som en produkt frikopplad sin egen livsgnista, sin kropp, sin autonomi – ett ting till för vår njutning enbart – verkar i det närmaste psykopatiskt.

Detta konsekventa snedtänk kombinerat med vår tendens att separera slakteriernas verklighet från vår bild av oss själva och det vi står för (vi visar gärna bilder på saftiga köttbitar och glada djur, men ogärna på en fem veckors kyckling som skållats levande) lägger mattan för ett system som är exceptionellt grymt och sällan omnämnt.

Häromdagen lyssnade jag på en dokumentär om det massmord som skedde på [”The Black Wall Street”](#) i Tulsa, Oklahoma, 1921. Hundratal vita män, assisterade av poliskår och militär, massakrerade svarta män, kvinnor och barn av den enda anledningen att de levde framgångsrika och lyckliga liv.

Lika skrämmande som hela den historien är att knappt någon kände till eller pratade om massakern förrän på 1990-talet. De överlevande vågade inte nämna det traumatiska de upplevt av rädsla för att dra till sig uppmärksamhet och ännu en massaker. Den vita befolkningen ville inte ta i det av förklarliga skäl – så de raderade alla tidningsurklipp och dokument som relaterade till händelsen, och levde sedan på i lycklig amnesi i nästan hundra år.

Den historien påminde mig om hur de allra värsta brotten – vare sig det är mot andra människor, mot djur eller natur – är de vi oftast talar tystast om. När vi innerst inne vet att det vi gör är fel, när vi bara kan försvara det med hjälp av medveten ignorans och en mobbmentalitet begraver vi det i tystnad.

Under Förintelsen var det få utanför Hitlers maskineri som verkligen visste vad som pågick innanför, även om många förmodligen anade. I modern tid kan vi se hur ledare för Burmas etniska rensning av folkgruppen Rohingya inte ens vill nämna deras namn och erkänna deras existens.

Och till tortyren och massmordet av miljontals oskyldiga djur använder sig de skyldiga (mig själv inkluderat) en rad komplexa tekniker för att undkomma både kulpabilitet och ett möte med verkligheten. Teknikerna varierar, från aggression till uteslutelse och tystnad. Men de syftar alla till att skapa en stilla överenskommelse om att vi inte vill ta i eller tänka på det sjuka i vår köttindustri. Att vi vill normalisera och underförstått också glömma bort dess premisser.

Själv minns jag hur många vuxna som reagerade med förskräckelse och irritation när jag som 9-åring valde att bli vegetarian. Inte i hemmet, men på de flesta andra platser som skola och fritidsgård hamnade jag allt som oftast i skottgluggen.

De vuxna försökte förklara för mig hur det jag gjorde var fel. Det argument jag fick höra om och om igen var att "lejon äter kött" och därför var det naturligt även för oss. Det var ett skrattretande konstigt argument, till och med för ett barn.

Det finns en press på oss alla att rätta in oss i köttleden och skandera "på fredag är det kyckling". Pressen som tar sig uttryck av en påträngande norm, som när det bland 20 kött- och fiskrätter finns en vegetarisk och ingen vegansk på menyn. Eller som när någon på sociala medier genom ett "meme" beklagar sig över hur "jobbiga" veganer är, trots att det oftast är köttfantasterna som trakasserar andra med sina matvanor. Men även i form av direkt aggression, som när jag som 9-åring fick försvara mina kostval vid varje måltid, eller när medlemmar i Djurrättsalliansen hotas av fängelse för att de dokumenterat misär på grisfarmar.

Mänskligheten har kommit till insikter när det gäller vår behandling av kvinnor, barn, minoriteter och olika sexuella läggningar. Men den kampen har i stort förts av grupperna själva.

Här hanterar vi en grupp som inte har någon röst, en grupp som saknar människospråk. Här måste vi kunna tänka på, tala öppet om och förändra våra egna handlingar. Inte för att vi är värda att veta hur djuren vi äter behandlas, utan för att vi är skyldiga dem

det.

Insändare. 13 juni 2021 kl 05

Insändare

Lina Åsberg:

"Tala öppet om hur djuren vi äter behandlas"

Svar

[Så svarar du och kommenterar](#)

TEXT

Lina Åsberg

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt
